

REGERINGEN

Regeringsbeslut

I:8

2013-01-24

M2013/234/Ma

Miljödepartementet

Statskontoret
Box 8110
104 20 Stockholm

Uppdrag att utvärdera myndigheternas arbete inom miljömålssystemet

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Statskontoret att utvärdera det arbete som utförs av de 25 myndigheterna som getts ansvar i miljömålssystemet.

Statskontoret ska inledningsvis kartlägga hur myndigheterna arbetar för att bidra till att generationsmålet och miljökvalitetsmålen nås. Kartläggningen ska redovisas i en delrapport till Regeringskansliet (Miljödepartementet) senast den 28 juni 2013.

Statskontoret ska därefter utvärdera hur myndigheternas miljöarbete bidrar till att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålen. I uppdraget ingår att analysera om statsförvaltningens resurser används effektivt i miljömålssystemet. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Miljödepartementet) senast den 31 mars 2014.

Ärendet

Utredningen om miljömålssystemet föreslog i betänkandet Miljömålen i nya perspektiv (SOU 2009:83) att Statskontoret skulle ges i uppdrag att genomföra riktade utvärderingar av myndigheters miljöarbete. I propositionen Svenska miljömål – för ett effektivare miljöarbete (prop. 2009/10:155) aviserade regeringen att Statskontoret skulle få i uppdrag att utvärdera myndigheternas arbete inom miljömålssystemet.

I juni 2012 lämnade Naturvårdsverket sin fördjupade utvärdering av miljömålen till regeringen. Naturvårdsverket konstaterade bland annat att det finns ett implementeringsproblem i miljömålssystemet, men utvärderade inte hur myndigheterna arbetar inom miljömålssystemet.

Myndigheternas ansvar i miljömålssystemet

Riksdagen fattade i april 1999 beslut om en målstruktur för det nationella miljöarbetet (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99: MJU6, rskr. 1998/99:183). Våren 2010 beslutade riksdagen om flera förändringar i miljömålssystemet. Förändringarna beskrivs i propositionen Svenska miljömål – för ett effektivare miljöarbete (prop. 2009/10:155) och innebär bland annat en ny organisation och målstruktur för miljöarbetet.

Målstrukturen inom systemet utgörs nu av ett generationsmål, miljö-kvalitetsmål och etappmål. Generationsmålet anger inriktningen för den samhällsomställning som behöver ske inom en generation för att miljö-kvalitetsmålen ska nås. Miljö-kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. Preciseringarna av målen förtydligar miljö-kvalitetsmålen och används i det löpande uppföljnings-arbetet av målen. Etappmålen syftar till att vara målövergripande och ska identifiera en samhällsomställning och ange steg på vägen för att nå generationsmålet och ett eller flera miljö-kvalitetsmål.

I dag har 25 centrala förvaltningsmyndigheter samt länsstyrelserna i sina instruktioner getts i uppdrag att arbeta för att generationsmålet och miljö-kvalitetsmålen ska nås. Uppgiften genomförs som en del av ordinarie verksamhet och finansieras genom respektive myndighets förvaltningsanslag. Flera av myndigheterna som har ansvar i miljömålssystemet har också andra mål för verksamheten som kan leda till målkonflikter eller synergieffekter vad gäller måluppfyllnaden inom respektive område.

Ansvaret i miljömålssystemet innebär att myndigheten inom sitt verksamhetsområde ska verka för att målen ska kunna nås. Myndigheterna samråder också med och bistår Naturvårdsverket med de underlag som Naturvårdsverket behöver till den samlade uppföljningen och utvärderingen av målen. Vidare stödjer myndigheterna Miljömålsberedningen i dess arbete med att ta fram förslag till etappmål, styrmedel och åtgärder inom de av regeringen prioriterade områdena.

Åtta av de 25 myndigheterna har också ansvar för att samordna uppföljning och utvärdering av ett eller flera miljö-kvalitetsmål. Naturvårdsverket ansvarar för sju mål, Havs- och vattenmyndigheten ansvarar för tre mål och Boverket, Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen, Skogsstyrelsen, Strålsäkerhetsmyndigheten och Sveriges geologiska undersökning ansvarar för var sitt mål. De åtta myndigheterna ska tillsammans med organisationer och företag som verkar inom respektive samhällssektor (exempelvis transportsektorn, jordbruket, industrin) utveckla lämpliga indikatorer för att följa upp miljöarbetet. Naturvårdsverket har ett samlat ansvar för att samordna uppföljningen av samtliga miljö-kvalitetsmål. Naturvårdsverket har även ett ansvar för att samordna utvecklingen av samhällsekonomiska analyser inom miljömålssystemet.

Länsstyrelserna svarar för det regionala arbetet med att nå miljökvalitetsmålen. I det regionala arbetet ingår t.ex. att integrera målen i det regionala tillväxtarbetet och därmed skapa en hållbar samhällsutveckling som bidrar till att miljökvalitetsmålen nås. Länsstyrelserna har också ett stort ansvar för att utöva tillsyn och ge tillstånd till olika verksamheter enligt miljöbalken. De ska också ge kommunerna vägledning i miljöarbetet.

Statistiska centralbyrån, Lantmäteriet, Sveriges lantbruksuniversitet, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut och Konjunkturinstitutet har dessutom i uppdrag att bistå Naturvårdsverket med information av betydelse för miljömålsuppföljningen.

Myndigheternas ansvar enligt förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter

Syftet med miljöledningssystem är att organisera miljöarbetet i en verksamhet. För att stimulera miljöarbetet i staten beslutade regeringen 1996 att statliga myndigheter ska införa miljöledningssystem.

Regeringen beslutade 2009 om förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter. Enligt förordningen ska miljöledningsarbetet i myndigheterna medverka till att de nationella miljökvalitetsmålen uppnås. Myndigheterna är bland annat skyldiga att utreda den direkta och indirekta miljöpåverkan som verksamheten kan ge upphov till, upprätta en miljöpolicy och egna miljömål som bidrar till att nå de nationella miljökvalitetsmålen samt upprätta en handlingsplan för att nå de egna miljömålen.

Uppdraget

Statskontoret ska utvärdera det arbete som utförs av de 25 myndigheter som getts ansvar i miljömålssystemet.

Statskontoret ska inledningsvis kartlägga hur myndigheterna arbetar för att bidra till att generationsmålet och miljökvalitetsmålen nås.

Statskontoret ska också utvärdera hur myndigheternas miljöarbete bidrar till att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålen, både vad gäller myndighetens eget arbete, vilka förutsättningar som ges och om rätt aktörer omfattas samt lämna förslag till förbättringar.

Statskontoret ska utifrån vad som framkommer i kartläggningen göra nödvändiga avgränsningar av uppdraget. I uppdraget ingår att analysera om statsförvaltningens resurser används effektivt i miljömålssystemet. Utvärderingen ska inte studera enskilda myndigheters arbete på djupet utan fokusera på deras övergripande uppdrag, handlingsutrymme och uppgifter. Det regionala perspektivet ska ingå i kartläggningen såväl som utvärderingen.

Statskontoret ska identifiera problemområden och ge förslag på åtgärder för att lösa identifierade problem. Syftet med utvärderingen är att få till stånd ett samhällsekonomiskt effektivt system där alla aktörer kan arbeta för att tillsammans nå högsta möjliga måluppfyllnad på mest kostnads-effektiva sätt, vad gäller generationsmålet och miljökvalitetsmålen.

Statskontoret ska även följa upp hur arbetet med att utveckla de samhällsekonomiska analyserna i miljömålssystemet har gått.

Myndigheternas arbete med miljöövervakning har tidigare utvärderats av Statskontoret och ingår därför inte i detta uppdrag. Myndigheternas arbete som avser Sveriges miljöpåverkan utanför landets gränser ingår inte heller i Statskontorets uppdrag.

Statskontoret ska ta hänsyn till det arbete som myndigheterna bedriver enligt förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.

Kartläggningen ska redovisas i en delrapport till Regeringskansliet (Miljödepartementet) senast den 28 juni 2013. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Miljödepartementet) senast den 31 mars 2014.

På regeringens vägnar

Lena Ek

Johan Kristensson

Kopia till

Justitiedepartementet
Utrikesdepartementet
Försvarsdepartementet
Socialdepartementet
Finansdepartementet/BA, SK
Utbildningsdepartementet
Landsbygdsdepartementet
Näringsdepartementet
Kulturdepartementet
Konsumentverket
Exportkreditnämnden
Kommerskollegium
Sida
Försvarsmakten
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Boverket
Läkemedelsverket
Socialstyrelsen
Ekonomistyrningsverket
Statens skolverk
Livsmedelsverket
Skogsstyrelsen
Statens jordbruksverk
Havs- och vattenmyndigheten
Kemikalieinspektionen
Naturvårdsverket
Strålsäkerhetsmyndigheten
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
Sjöfartsverket
Statens energimyndighet
Sveriges geologiska undersökning
Tillväxtverket
Trafikverket
Transportstyrelsen
Riksantikvarieämbetet